

دانشگاه تهران

دانشکده علوم اجتماعی و تعاون

مرکز سینه مطالعات و تحقیقات اجتماعی

بخش جامعه‌شناسی تطبیقی

۱۱۹۴

اهمیت عوامل اجرائی به مثابه واسطه

میان قانون و اطاعت یا انحراف عموم از

قانون :

مقایسه عوامل اجرائی مناسب برای

سه قانون مربوط به خانواده و جمعیت :

سقط جنین ، سن ازدواج و چند همسری

در سه شهرستان منتخب :

شهرضا ، نجف آباد و قزوین

از

ژاکلین رودلف طویی

سال ۲۰۳۶

۱۳۵۶

۱۱۹

قانون به مثابه catalyst تغییر اجتماعی جمعیت و خانواده

درک تأثیری که هندجارهای تثبیت شده، چه غیر رسمی و چه آنها که رسماً توسط قانون مقرر شده‌اند، بر هم‌نشانی، امکانات رفتار ابداع‌آمیز یا انحرافی و بر تغییر کلی اجتماعی دارند، مدتها ذهن جامعه‌شناسان را به خود مشغول کرده است. درحالی‌که این موضوع مورد توجه پرسنل حقوقی و اجرایی قانون بوده است، اینان به تازگی بررسی این نکته را آغاز کرده‌اند که آیا قانون، با رفتاری که در نظر است کنترل شود، تخفیف یابد و یا تغییر داد شود ارتباط دارد یا خیر.

نکته مهمی که از تحقیق اخیر حاصل شده این است که صرفاً گذراندن قانون و پیش
(۱)
عوامل اجرایی، ایجاد یک تغییر مناسب و اطاعت از قانون‌های جدید را تضمین نمی‌کند.

از آنجا که قانون توسط تمامی اعضای جامعه وضع نمی‌شود، ارزش‌های زیربنایی قانونگذاری فقط نمایانده گروه ویژه‌ای است و ممکن است با ارزش‌های مسلط در سایر گروهها برخورد پیدا کند، برون-گروههای "که به ارزش‌هایی مشابه باور ندارند ممکن است احساس

کنند که رعایت قانون برای آنها مشکل تر از تحمل مجازات رفتار انحرافی از قانون است.

(۲)

بعضی از جامعه‌شناسان می‌گویند درحالی‌که ممکن است قصد از قانون و قانونگذاری نیک باشد بعضی از قوانین مشکلاتی بوجود می‌آورند که بدتر از مسائلی است که باید حل کنند.

حدود ایجاد رعایت قانونی توسط خود قانون، وابسته به میزان قبول قانون و ارزش‌ها از طرف اعضای جامعه است. قانونی که به تازگی وضع شده باشد از آنکه حمایتی از طرف مردم برخوردار است و برای آنکه قادر به عمل شود محتاج اجرای دقیق است.

(1) Harrell R. Rodgers, Jr. and Charles S. Bullock III, Law and Social Change, N.Y., Mc Graw Hill Book Co., Chapt. 8.

(2) See William Ogburn, Social Change, N.Y., Viking, 1972, Alfred Lindesmith, The Addict and the Law, Bloomington, Indiana Univ. Press, 1964; Arnold Rose, Law and the Causation of Social Problems, Social Problems,

گاهی مردم هیچگاه قانون را قبول نمی کنند و گاهی ممکن است آنها "از آن اطاعت کنند".

اگر جامعه بخواهد از قانون و قانونگذاری برای ایجاد تغییر اجتماعی استفاده کند باید

به سؤالات متسلسلی پاسخ گوید .

کل مسئله استفاده از قانون و قانونگذاری به منظور ایجاد تغییر در اندازه جمعیت

وساخت خانواده به صورت مسئله برنامه ریزان و اراحان سیاست بسیار از دل درآمده

است. طبق گفته "لوی لی" (۱)، ضرورت وجود یک رویکرد حقوقی، نتیجه دو مسئله مهم است:

(۱) اعلام این نکته که تنایم خانواده از حقوق اساسی انسان است، از طرف ۲ (فرماندار

ایالتی).

(۲) تصویب با اتفاق آراء اعلامیه تهران در کنفرانس حقوق بشر سال ۱۹۶۸ اطل متحد،

مبنی بر اینکه تنظیم خانواده جزء حقوق اساسی انسان است .

در کنفرانس جهانی جمعیت در بوخارست، رومانی نیز از رویکرد حقوق حمایت شده است . برنامه

عملی که در این کنفرانس مورد تصویب قرار گرفت از دولتها میخواست سیاست ها و برنامه های

(۲)

فعال برای بهبود وضع جمعیت خود اتخاذ کنند .

اعلامیه حقوق بشر، دولتها را از نظر حقوقی مسئول میکند که مراقب باشند تا قوانین

(۳)

وسایست های نامتجانس تغییر یابند تا با حقوق اعلام شده انطباق پیدا کنند . علیرغم

این اعلامیه ، قوانین موجود مربوط به جمعیت، با نابرابری، ابهام و مشکلات اجرایی

(1) Luke Lee, Law and Family Planning, Studies in Family Planning, A publication of the Population Council, 2(1971) pp. 81-98.

(2) Dept. of Medical and Public Affairs, The George Washington Univ. Medical Center, World Plan of Action and Health Strategy Approved at Population Conferences, Law and Policy Population Reports, series E, (November, 1974) p. 1318.

(3) Op cit, Lee p. 81.

(۱)

و عدم توانایی در ارزش‌یابی قوانین مشخص می‌شود. تحقیقاتی که مستقیماً به این مسائل بپردازند هنوز توسعه و گسترش نیافته‌اند، گرچه بعضی از سازمانها از قبیل شورای جمعیت ایالات متحده، برنامه حقوق و جمعیت در فله چلر، مدرسه حقوق و دیپلماسی در دانشگاه تافتز، موسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران دست به چنین تحقیقاتی زده‌اند.

قانون به مثابه catalyst تغییر اجتماعی انداز جمعیت و خانواده در ایران

در ایران، تاثیر قانون در ایجاد تغییر اجتماعی بطور خاصی آشکار است زیرا هدف کلی برنامه ریزی توسعه، بالا بردن استاندارد زندگی تمام خانواده‌ها و ایجاد امکان مشارکت بیشتر نسل آینده در یک جامعه پویا نوین است.

(۲)

ایران تعدادی قوانین و سیاست‌ها را اتخاذ کرده است که هدف آن تغییر ساخت‌ها و فرآیندهای خانوادگی، تقلیل اندازه خانواده و ارائه فرصت بیشتر به نسل آینده است. این قوانین بر اساس این فرض وضع شده‌اند که یا بر نفوذ زن در جامعه اثر می‌گذارند، که این امر خود بر ساخت‌ها و فرآیندهای خانوادگی تاثیر دارد، یا آنکه از طریق تقلیل تعداد کودکان برایشان تاثیر می‌نهد و باین ترتیب در آینده فرصت‌های بیشتر برای آنان بوجود می‌آورد و برای جامعه نتایج مثبتی دارد.

حدود توفیق این قوانین و قانونگذاریها در حصول هدفهای فوق مشخص نیست و باید مورد تحقیق قرار گیرد. پس از سرشماری اخیر در سال ۱۹۷۶ که هر ده سال یکبار صورت می‌گیرد،

(1) Lee, op, cit, p. 81.

(2) Plan Organization the Fifth Plan of Iran, Tehran.
Imperial Government of Iran 1975.

مشخص شده نروایی کلی در نرخ رشد جمعیت حاصل شده که نتیجه کوشش های هماهنگ برنامه های

متعدد د ی که به منظور کاهش مستقیم نرخ رشد جمعیت اتخاذ شده و نیز قوانین و قانونگذاری های

که برای اثرگذاری غیرمستقیم بر نرخ رشد جمعیت عطفی شده است ، می باشد .

ولی تاثیر برنامه های غیر مستقیم در مقابل اشکال تکمیلی از قبیل قوانین و قانونگذاری های

جدید مورد مطالعه کافی نگرفته است . بطور کلی قوانین و قانونگذاری ها بدون در نظر گرفتن

عوامل متعددی که بر قبول آنها از طرف عموم اثر می گذارند ، عملی می شوند . سه نمونه از این

قوانین یعنی قوانین مربوط به سقط جنین ، پند همسری و سن ازدواج این تحقیق بودند .

عواملی که در ایران بر اداعت از قانون یا انحراف از آن اثر می گذارند به شکل زیر مورد

بحث قرار گرفته اند :

۱- محدود برخورد ارزش ها و رعایت منافع فردی

قوانینی که برای محدود ساختن رشد جمعیت یا کاهش می کنند ، نشاندهنده

برخورد ارزش هادر جامعه ایران هستند . يك گروه مهمی نمایندگان تحصیل کرده وزارتخانه

بهداشت ، آموزش ، رفاه و توسعه کشور پیشنهاد می کنند که تقلیل اندازه خانواده تاثیر مثبتی

بر خانواده ها خواهد داشت . گروه دیگر یعنی تمامی جمعیت و تقلیل اندازه خانواده را بهیای

سنگینی می دانند که باید برای بهبود شرایط اجتماعی خود بپردازند زیرا از آنرو که کودکان

يك نظام امنیتی برای پستمران بوجود می آورند و نوعی دارائی اقتصادی به شمار می روند ، به انسان

شدیدا " ارزش می نهند . برای این گروه اگر غیر ممکن نباشد مشکل است که همه ناگاه برای خانواده

کوچکتر ارزش قائل شوند . برخورد ارزش ها بسیار موثر است و ممکن است اعضای " بزرگ - گروه " به

پشان

قانونگذاران ، قوانین و عوامل اجرای اعتماد نکنند زیرا معتقدند این سیاست به آنان و خانواده

آسیب می رساند .

۲- حدود مورد تهدید قرار گرفتن عادات اصلی مربوط به فرزند زایش ، چند همسری و سن ازدواج

قوانین اصلی اسلام بر فرزند زایش و فرزند پروری زن تأکید دارند . حتی مشخص شده است (۱)

که در عقد دائم نباید کوشه بر در زمینه کنترل موالید بعمل آید ، گرچه این امر در صیغه

۱- حجازی ، قدسیه ، ارزش زن از نظر قضائی و اجتماعی ، شرکت پناهنده اردوسی ،

چند همسری در ایران باستان وجود داشته است و اسلام فقط تعداد زنان را در شرایط

مشخصی به چهار تن محدود کرده است . ولی علیرغم اینکه چند همسری قرنهای ایران

((۲))

وجود داشته است اکثریت جمعیت ایران تک همسر هستند و این امر اطاعت از یک قانون

جدید را تسهیل می کند .

ازدواج در سنین پائین را در ایران باید بیشتر قانون دانست تا استثناء . تا سال

۱۹۳۵ هیچگونه محدودیت قانونی در مورد سن ازدواج وجود نداشت . در آن زمان،

سن ازدواج به ۱۵ سال تمام (یا ۱۶ سال) برای دختران و ۱۸ سال تمام (یا ۱۹ سال)

برای پسران محدود شد . استثنائی در قانون پیش بینی شده بود که با اجازه دادگاه ازدواج

دختران ۱۳ ساله تمام (یا ۱۴ ساله) امکان پذیر بود . این قانون در زمان انجام مطالعه

حاضر اجرا می شد . انجام ازدواج در سنین پائین ناشی از اهمیت کودکان ، تولید مثل

و بکارت است و ارزشهای فرهنگی و اعتقادات مذهبی هر دو به یکدیگر این موقعیت کمک می کنند .

توانین مدنی که سعی در کنترل جمعیت دارند ، سن ازدواج را تغییر داده ، شکل ازدواج را عوض می کنند و ملاحظات اصلی اسلام را مورد حمله قرار می دهند که این امر خود برخورد

ارزشهای بیگمیری را بوجود می آورد .

۱- مطهری ، مرتضی ، نظام حقوق زن در اسلام ، چاپخانه ، زیبا ، دفتر نشر فرهنگ اسلامی ،

ص ۴۲۷ ، مهرماه ۱۳۵۳ .

(2) Djamshid Momeni, Polygamy in Iran, Journal of Marriage and the Family, 37 (May, 1975), p.453-456.

(3) Djamshid Momeni, The Difficulties in Changing the Age at Marriage

بهین تعبیرات سنتی که مذہب را عطیہ خداوند و تفسیر ناپذیر می دانند وایدہ های

تجدید نظر طلبانہ مبتنی براینکہ گرچہ اسلام برای ہمہ زمانہاست ولی تعبیر کلام خدا

(۱)

تفسیر پذیر است، برخوردی بوجود می آید.

۳- میزان قبول قانون از طرف جامعه

در ایران خانواده های قرنہا را خدا صلی بودہ است. وقاداری بیشتر

نسبت بہ خانوادہ، قاصیل قبیلہ یا روستا است تا نسبت بہ ملت بہ عنوان یک کل. حتی

امروزہ وابستگی قومی بہ خانوادہ، گروہ ہم زبان language group گروہہای منطقہای،

مذہبی یا ایلی بسیار قوی است. ولی کوشش مستقیمی بہ منظور مقابله با این وضع

و ایجاد شناخت مرکب از خویش بعنوان "ایرانی" انجام میشود. این کوشش از طریق

کتابہای درسی و وسایل ارتباط جمعی انجام می گیرد. بعلاوہ یک وجہہ نظر کلی نسبت

بہ اطاعت از قانون بعنوان یک میراث فرهنگی وجود دارد زیرا اسلام خواستار قبول بی چون

و چرای قوانین و اطاعت از ارادہ خداوند است.

۴- حدود برخورد قانون وضع شدہ با سایر قوانین و سیاست ها

کوشش هایی کہ بمنظور تقلیل رشد جمعیت در ایران صورت گرفتہ است باید یکدیگر

هماہنگ نبودہ اند. در حالیکہ از یک سو برنامه مستقیمی برای تقلیل رشد جمعیت تهیه شدہ

است، قوانین متعددی وجود دارند کہ یانتایین مخالفی ببار می آورند و یا تنہا در صورتی

(1) John J. Honigmann, Value Conflict and Legislation, Social Problems, 7(1959) pp. 34-41.

موشر خواهند بود که همراه با عوامل اجرایی مناسب‌بکار روند . برای حمایت از سیاست های جمعیتی باید با استفاده از عوامل اجرایی مانع عملی شدن بعضی قوانین شد بنابراین ، عقیده^{شده} اکثر سنل عوامل اجرایی در مورد سیاست عمومی جمعیتی راجع به تقلیل زاد و ولد اهمیت دارد .

۵- حدود حمایت قانونگذاران ، قانون‌سازان و عوامل اجرایی از قانون

اعضای تصمیم گیرنده هرجامعه ، در ایجاد فضای مطلوب برای قبول قوانین جدید عناصر کلیدی به شمار می‌روند . اینان چه از قوانین وضع شده حمایت کنند و چه نکنند اغلب بدیهی فرض میشود که حامی این قوانین هستند ولی این مطلب بیان نمی شود . وقتی کسانی که مسئول وضع قوانین هستند سخنی در مورد آن به زبان نمی آورند ، مردم اکثراً "فکرمی کنند که این امر به منزله عدم حمایت از قانون است .

۶- توانایی جامعه برای اجرای قانون

در ایران فواصل زیاد ، راههای نامناسب و فقدان تسهیلات حمل و نقل ، اغلب نواحی روستائی را از یکدیگر و از نواحی شهری جدا می کند . به علاوه گرایش در مورد استقرار مرکزی موسسات در تهران یا مراکز استانها وجود دارد که باعث می شود تمامی اندکی بین این موسسات و نمایندگان^(۱) وجود داشته باشد . در نتیجه ممکن است ما^۱ دوران محلی ضرورت زیادی برای اجرای قانون حس نکنند .

(1) Jacqueline Rudolph Touba et al, Study of Social Agencies for Children and Youth in Tehran, Shemiran and Shahrestans of Iran, 1970 Tehran, Univ. Tehran, Institute for Social Studies and Research, 1972.

بنابراین کلی هنگامی که قانون کوثر می آید تا هنجارهای ریشه دار را در هم شکند و قانونگذاران هم

نمایند^۶ بخش اندکی از جمعیت هستند، می توان انتظار داشت که در مقابل عوامل

تغییر مقاومت شود. بنابراین عوامل اجرایی مربوطه، نقش عوامل تغییر را ایفا می کنند.

ولی باید به خاطر داشت که این عوامل نیز از همان محیط فرهنگی ای بر می خیزند که قرنهای

خانواده ها، بزرگ و فرزندان نامحدود را مستلزم دانسته است.

این تحقیق در پی مطالعه^۷ آینده سه از عوامل اجرایی است که مسوول سه قانون انتخابی^۸

هستند که قادرند براندازه ساخت خانواده اثر گذارند. این قوانین عبارتند از قانون سقط

جنین، قانون چند همسری و قانون سن ازدواج نمونه های مختلف این عوامل، از جنبه وجهه

نظرشان نسبت به اندازه خانواده و روشهای محدود ساختن تولد، وجهه نظرشان نسبت به

قوانین مورد بحث و میزان اجرای این قوانین توسط آنها، بایکدیگر مقایسه شده اند.

چنین مطالعاتی نگرش های متعددی نسبت به اهمیت عوامل اجرایی بعنوان واسطه^۹ میان

قانون و قبول آن از طرف عموم ارائه می کند و برنامهریزان و سیاست سازان از عطف توجه به داده های

متعدد آن که برای تبدیل قانون به ابزار موفق ایجاد تغییر اجتماعی لازم است سود خواهند

ببرد.

مورد این مطالعه عبارت بود از عوامل اجرایی مسئول سه قانون تحت مطالعه (قوانین سقط جنین ، چند همسری و سن ازدواج) در دو ناحیه ایران مرکب از سه شهرستان . ناحیه اول یعنی شهرستان قزوین ، باین علت انتخاب شد که يك توسعه کشاورزی و صنعتی برنامه ریزی شده در آن جریان دارد ، تبلیغات مستقیمی در مورد تنظیم خانواده در آن انجام نمیشود و با اتومبیل ۴ ساعت و نیم از تهران فاصله دارد . علت انتخاب ناحیه دوم که مرکب از دو شهرستان شهرضا و نجف آباد است این بود که اولین برنامه تنظیم خانواده توسط اداره بهداشت و شورای جمعیت اصفهان با کمک مالی AID در آن عملی شد . همچنین تا زمان انجام این مطالعه توسعه به مقیاس زیاد و مستقیم در آن به مقدار کمی صورت گرفته بود . این امر يك موقعیت تجربی بوجود می آورد که در آن ، تاثیر تغییر وجهه نظر نسبت به تقلیل جمعیت با توسعه در سطح کلان و با تفاوت تاثیر ایجاد شده بر وجهه نظرو رفتار عوامل اجرایی در مورد قانونگذاری های برگزیده ای که قادر به تعدیل اندازه وساخت خانواده است ، قابل مقایسه بود . عوامل اجرایی قانون سقط جنین ، شامل پرسنل پزشکی و پیراپزشکی ، * ژاندارمری ، خانه انصاف ، روسای پلیس شهرها و سایر پرسنل های مسئول پلیس و دادگاهها میشود . عوامل اجرایی قانون سن ازدواج و تک همسری ، علاوه بر پرسنل پلیس ، دادگاهها ، ژاندارمری و خانه های انصاف ، مامورین دفاتر ثبت ازدواج و روحانیون محلی را که اجازه رسمی اجرای کسردن صیغه عقد دارند را نیز در بر می گیرد .

* Population Council

* * Paramedical

فهرست به دست از این واحد ها از دفاتر مرکزی سازمانهای مسئول در تهران ویا از سازمانهای

مستقر در خود شهرستانها ویا از طریق نمونه گیری برفی snowball sampling بدست آمد .

هنگامی که در ویا چند عامل اجرایی اخیر الذکر از فهرست دفاتر مرکزی در تهران بدست

آمد ، روستاهای نجف آباد و شهرضا بان اضافه شدند و روستاهای قزوین پس از آنکه یکی از عوامل

قبل از ورود به محل مطالعه در فهرست ثبت شده بان اضافه شدند .

عوامل زیر به فهرست اضافه شدند

عوامل اجرایی		نجف آباد		شهرضا		قزوین
شهر	روستا	شهر	روستا	شهر	روستا	روستا
۳۴	۲۸	۵۱	۱۳	۹۸	۳۰	روستا
۲	۸	۵	۴	۱۲	۷	روستا
۵	۲۱	۴	۱۱	۷	۲۶	روستا

ماء موربین پزشکی

ماء موربین ^{ثبت} آزادواج

ماء موربین قضائی

برای مشاهده جزئیات نمونه گیری، به گزارشی اصلی (امحیت عوامل اجرایی به عنوان واسطه میان قانون

و اطاعت عمومی یا انحراف از آن، دانشگاه تهران، دانشکده علوم اجتماعی و تعاون، مؤسسه مطالعات

و تحقیقات اجتماعی، ۲۶-۱۸: ۹۶۷) مراجعه کنید .

در ورون برای جمع آوری اطلاعات مورد استفاده قرار گرفت: هر جا که ممکن بود، به خصوص برای

جمع آوری آمار موارد دادگاهی وازدواج به اسناد مراجعه شد وبعلاوه یک تکنیک مطالعاتی که مستلزم

استفاده از سه پرسشنامه مجزا برای نمونه های مختلف پرسنل ها و قانون بود بکار رفت.

این اطلاعات توسط دانشجویان دانشکده علوم اجتماعی و تعاون دانشگاه تهران جمع‌آوری شد و محققان این دانشکده، سرپرستی، ویراستاری و نگه‌داری را به عهده داشت.

از آنجا که طرح تحقیق ماهیت تجربی داشت و فقط سه شهرستان را در بر می‌گرفت، در اینجا برای تعمیم آن به سراسر کشور کوشش نشده است. بنابراین، مطالعه حاضر را می‌توان الگوی نمونه تحقیقی ای دانست که می‌توان در مقیاس وسیع‌تر و در مورد سایر قوانین انجام داد.

تجزیه و تحلیل اطلاعات

الف — قانون سقط جنین

قانون سقط جنین که این عمل را به عنوان جنایت تعریف می‌کند و کیفر شدیدی برای آن در نظر گرفته است، اساساً با سیاست جمعیتی کشور در تضاد است و بنابراین دارای قدرت بالقوه ایجاد یک موقعیت متشنج برای عوامل اجرائی و برای کل جمعیت است.

در اینجا به برخورد بالقوه اشاره می‌کنیم زیرا مطالعه حاضر نشان می‌دهد عوامل اجرائی دارای وجهه نظرهایی هستند که با جلوگیری از سقط جنین موافق است نه با سیاست جمعیتی که آنرا تشویق می‌کند.

اگر موقعیت عوض شود، یعنی اگر سقط جنین قانونی شود، تضییعی در مورد عوض شدن ناگهانی ارزش‌های جمعیت و افزایش سقط جنین وجود ندارد. بر اساس اطلاعات فعلی می‌توان انتظار موقعیت معکوسی را داشت مگر آنکه ارزش‌هایی که سیاست جمعیتی و فلسفه عمومی تنظیم خانواده را قبول دارند وارد نظام ارزش‌های جمعیت شوند.

در اینجا باید گفت که تغییر قانون سقط جنین بدون ارتباط کافی با هدف تنظیم خانواده

بودن در نظر گرفتن تسهیلات کافی برای کسانی که پس از قبول این هدف تعالی به سقراط جنین
پیشامی کنند، ناموفق خواهند بود. از طرف دیگر، حفظ قانون فعلی سقراط جنین که آنها جنایت
می دانند، باعث سردرگمی جهت گیری کلی دولت در مورد محدود ساختن رشد جمعیت
می شود.

باید دریافت که تخطی از قانونی که یک جنایت بی قربانی را محکوم می کند تأثیری متفاوت با
محکوم کردن جنایتی دارای قربانی دارد. این نوع تخطی شامل برخورد فردی یک نفر با یک
زوج است و بنابراین وجهه نظر خانواده مربوطه در مورد سوء دیار یا اطاعت از قانون باید در نظر گرفته
شود. افزایش موارد اجرا به معنای تنهین اجرای قانون توسط عوامل اجرائی نیست و از قانون شکنی
هم جلوگیری نمی کند همانگونه که چند عامل اجرائی خود اشاره کرده اند، قانونی شدن سقراط جنین
برایشان مطلوب بوده است زیرا بهر حال باید عملی شود. در واقع منظور آنها این است که ایده های
خاصی در مورد این مسئله دارند و وقتی قانون مربوط به موقعیت فردی یک شخص می شود،
تمایلی به اجرای آن ندارند.

ب - قانون سن ازدواج

اطلاعات بدست آمده نشان می دهد که صاحبان دفاتر ثبت ازدواج واسطه های
مهمی میان قانون و رفتار جمعیت در مورد سن ازدواج هستند. در حالیکه صاحبان دفاتر ثبت
ازدواج رسماً نمی توانند اشخاص کمتر از سن قانونی را بپذیرند، وجهه نظر و ارزشهای خود آنان،
از طریق راه استفاده از پیچ و خم قانون به منظور اجرای مراسم ازدواج در سنین پائین بر می انگیزد.

اگر آنان نظر موافقی نسبت به سیاست جمعیتی داشته باشند و سنین بالاتر را برای ازدواج مناسب بدانند از ابتدا زوج ها را به ازدواج تشویق نمی کنند ، آنانرا وادار به مشورت با خانواده می نمایند و غیره .

همانگونه که از این مطالعه بر می آید ، حتی در ناحیه های که تبلیغات وسیعی در مورد اهمیت تقلیل جمعیت در آن انجام شده است ، رابطه این تبلیغات با وجهه نظر خود عوامل اجرایی در مورد سن ازدواج مورد نظر قرار نگرفته است . در این ناحیه ، بسیاری با ازدواج در سنین پائین موافقت و ازدادگاه تقاضای اجازه ازدواج می کنند ویا آنکه سن خود را بیشتر از آنچه هست ثبت می نمایند .

وقتی صاحبان دفاتر ثبت ازدواج تقاضا ها را به دادگاه فرستادند دادگاه بصورت پشتیبان ها عوامل اجرایی آنها را بررسی کردند . ولی اگر قضات و پلیس این تقاضا ها را رد کنند ، رفتار سنتی قدیمی ازدواج در سنین پائین ادامه خواهد یافت مگر آنکه تغییرات اجتماعی دیگری از قبیل افزایش آموزش زنان و یا افزایش مشارکت آنان در نیروی کار بر این امر اثر گذارد .

در این مطالعه ، اعضای پرسنل حقوقی و اجرایی قانون تصدیق کردند که د خترانی که در سنین پائین ازدواج کرده اند و اشخاص درگیر در اجرای مراسم ازدواج بخصوص در نواحی روستایی مجازات نشده اند و این امر به ویژه در شهرستانهایی که از تبلیغات مربوط به تنظیم خانواده بدور بوده اند صدق دارد . عوامل اجرایی خارج از این قضیه در نظر گرفته شده اند در حالیکه آنان نیز در این قضیه درگیر هستند . بسیاری از آنان تقاضاهایی را که برای ازدواج غیر قانونی بعمل می آمده است اعلام نکردند ، بنحوی که بطور کلی به نظر می رسد .

بخصوص در شهرستانهایی که زیر پرچم و تبلیغات و روابط به تنظیم خانواده قرار دارند این گونه ازدواج ها صورت نمی گیرد . ولی باید بیاد داشت که این تقاضا ها بعمل آمده ولی در دفاتر رسمی دادگاه یا پلیس ثبت نشده است زیرا صاحبان دفاتر ثبت ازدواج آنها را نفرستاده اند . این اطلاعات نشان می دهد که بدون در نظر گرفتن خود عامل اجرای و نظرا و نسبت به نقش اش به عنوان واسطه ، عرف گذرانی در قانون در تغییر رفتار جمعیت موثر نخواهد بود .

ج - قانون چند همسری

ما مومنین ثبت ازدواج در نواحی روستائی تعداد تقاضا کمتری برای تعدد زوجات نسبت به مامورین نقاط شهری گزارش کرده اند و اغلب مامورین اجرای قانون در نواحی روستائی ادعا می کردند در موارد معدودی با تقاضای شوهر در مورد ازدواج بازن دیگر مخالفت شده است .

بنظر میرسد که در نواحی شهری دادگاه ها با مجازات کردن کسانی که برای ازدواج بازن دیگر اجازه نگرفته بودند قانون را اجرا کرده اند .

مامورین ثبت ازدواج ، مراسم ازدواج بازن دیگر را انجام می دادند و در عین اینکه قانون را به معنای دقیق کلمه اجرا می کردند ، گرایش به قبول اجازه زن اول داشتند ، بدون در نظر گرفتن اینکه این اجازه به چه صورتی بدست آمده است .

شاید وقوع ازدواج های چند همسری در نواحی شهری که در آن فشار از ناحیه شبکه خویشاوندی

کمتر است و موقعیت اقتصادی امکان داشتن بیش از یک زن را بوجود می آورد، بیشتر باشد.
در این تحقیق قصد آن نبود که وقوع ازدواج های چند همسری مورد مطالعه قرار
گیرد، گرچه مطالعه این موضوع و مقایسه آن در نواحی شهری و روستایی مسئله جالبی
است. بهر حال اطلاعات فعلی نشان داد که پرسنل مسئول نقد مهری در چگونگی
تغییر قانون و بنابراین در پشتیبانی از آن ایفا می کنند یانه.

د - بحث

هر چه بیشتر آشکار می شود که نمی توان یک رفتار خاص را بصورت مجزا از فضای زندگی
اعضای اجتماع و هدفهای کلی جامعه تدوین کرد. سیاست سازان و قانون گذاران باید
در برنامه ریزی های آتی خود این مسئله را در نظر داشته باشند.
ممکن است گاهی قوانینی که توسط چند نفر وضع می شود راهگشای تغییر ارزشها، و جنبه
نظرها و رفتارهای مردم باشد ولی اطاعت از یک قانون جدید هنگامی که مردم به تبعیت رفتاری
را پذیرند آسانتر عملی خواهد شد.

به همین ترتیب، عواملی که در سطح محلی مسئول اجرا و تفسیر قانون هستند اغلب عناصر
کلیدی اطاعت یا عدم اطاعت مردم از قانون هستند. نمی توان فرض کرد کسی که در اجتماع صاحب
موقعیت است تمام ارزشهای را که در سایر موقعیت ها حاصل کرده است بدو بریزد. مثلاً
یک عضو خانه انصاف یا یک مأمور ثبت ازدواج هنوز عضو روستا یا خانواده است و دارای اعتقادات

مذهبی خاصی است که ناشی از ارزش‌هایی است که ممکن است با

در موقعیت جدید برخورد پیدا کند .

قوانین مدون و تنه‌ها تنظیم کننده رفتارها نیستند و ممکن است از

هنجارهای نامدون و نیز وجهه نظرهایی که از بدو تولد حاصل میشوند نقش

عامل در یک جهت‌دهی ایفا می کنند . این مطالعه بوضوح نشان داد که نمی توان عوامل

اجرائی را از جامعه شان جدا کرد و این عوامل اعتقادات و پیوندهای خاصی دارند که بر تفسیر

آنان از قانون اثر می گذارد .

بعلاوه ، عبارات قانون هر سال عوض می شود و در این صورت نسبت به هنجارهای سنتی

نامتغیر موقعیتی فرعی خواهد داشت . قوانینی که عبارات فنی آنها شاید حتی عوامل اجرایی

محل هم نفهمند ، نمی توانند با اشخاص بی سواد یا کم سواد ارتباط برقرار کنند .

در حالیکه بعضی قوانین توسط قدرتهای محلی اجرا می شوند ، با خد مال زیاد با آنچه بنا بر

تعریف برای آن ناحیه خاص غیر عادی است ، انطباق دارند . اگر سقط جنین را یک مردم غیر

قانونی بدانند ، عامل اجرایی باید قانون را مراعات نکند ولی اگر محدودیت اندازه خانواده

یک هنجار به شمار می رود ، کسانی که مسئول این کار هستند قانونی نخواهند گذراند که آنها جنایت

بدانند مگر آنکه همانگونه که در بخش‌های جدا افتاده جامعه زن میدهد خود مجازات شوند .

اگر از واج در سنین پائین جزء سنت باشد و عامل اجرایی نمی تواند با رئیس قدرتمند طایفه

به استدلال بنشینند . اگر چند همسری مطلوب باشد و خود مامور ثبت ازدواج بخواهد زن دوم بپذیرد

آینده اتفاق افتاد (چگونه می توان آوانشطار دامت دیگران را

بن بدون بدیده به پیید های است و اطاعت از آن با ساختن جانی گلی

ک هدفهای فرهنگی ، ابزار موجود برای حصول این هدفها و تفسیری که از

رفتارهای قوام یافته به عنوان راهنمای عمل آینده می شود ، مربوط است . بدون بدی عینی

و جمعه نظرها و ارزش های کل اجتماع بدون بد نظر گرفتن همکاری عوامل اجرایی ، قانون

یا غیر عملی باقی خواهند ماند و یا اطاعت از آن فقط از طریق زور میسر خواهد شد .

بنابراین ، ایجاد مشروعیت محتاج ارتباط ، تفسیر قانون و آگاهی قانون سازان از نتایج

عینی عمل انتزاعی شان است